

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biserica si Scól'a.“ Ér banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“</p>
---	--	---

In septeman'a prima a postului mare.

Am intratu in santulu si marele postu, si dilele, in cari ne aflamu acum, ne impun o viétia mai seriósá si mai rigorósá in ale moravuriloru. Postulu mare este pusu de biserica in timpul primavarei, si precum primavér'a se inoiescu in natura tóte, si totu, ce viéza, primesce putere noua de viétia: totu ast-feliu a intocmitu biseric'a, cá si omulu prin mediló-cele postului sè se inoiésca in ale moravuriloru, si se-si insusiésca noua putere de viétia.

Omulu este si valoréza numai aceea, ce-i valoréza faptele, si încát scie se-si puna puterile sale in servitiulu seopului supremu alu vietii: *perfectiunea si prin perfectiune fericirea vremelnica si vecinica.*

Dilnicu lucra, si se sbate omulu consciu de sene cá sè se apropia de acestu idealu, si dilnicu vede celu ce cugeta, ca multe are de a mai corege, pentru cá se póta merge cu unu pasu inainte spre tient'a cuprinsa in cuvintele Mantuitoriului: „fiti deseversiti, precum si tatalu vostru deseversitu este.“

O face acést'a totu omulu, carele se iubesc, si pretiuesce, si carele este consciu, ca nu densulu este stepanu preste viéti'a sa; ei viéti'a este numai unu medilocu, prin carele se ajunga scopulu destinatulu dela creatiune de Creatoriulu seu.

Multe sunt ispitele, cari facu pre omu sè se abata din calea cea drépta a vietii, si abatendu-se dela acésta cale sè se nomolésca in noroiulu peccatului. Spre a preveni aceste ispite prin o gándire seriósá asupra stárii nóstre morale, si spre a-ne innoi prin rugatiune si pocaintia a intocmitu biseric'a posturile.

Tieneau multu betranii nostri la posturi, la rugatiune si la pocaintia. Omu nu erá intre densii, carele mai cu seama in postulu mare se nu tréca prin procesulu psihicu alu pocaintiei si alu impartasirei cu darurile, ce ni-se dau prin corpulu si sangele Mantuitoriului Christos.

Astadi suntem departe de acesti betrani. Postulu, cá si multe alte bune institutiuni, nu mai eserciéza

asupra nóstra puterea, ce o eserciá asupra parintiloru si betraniloru nostri.

S'a cam redusu numerulu acelor'a, cari alérga la biserica spre a-se inoi prin bai'a pocaintiei.

Celu putien dupa datele statistice oficiale numerulu celoru ce si-marturisescu astadi peccatele, si primescu tain'a santei cuminecaturi, nu este egalulu cu numerulu totalu alu poporatiunei, si in urmare nu toti ne impartesimu cu aceste sante daruri.

Ei bine, daca ne-am intrebá de cauze, am aflá de siguru multe. Dintre cele multe cauze, cari au produsu acésta stare de lucruri, vom aminti numai curentulu timpului, in care traimu, carele nu este pré favoritoriu religiositatii; ér langa acestu curentu, privindu la noi, in societatea nóstra, vom mai aflá, ca din nefericire se ivescu din cand in cand in viéti'a nóstra publica bisericésca lucruri, cari detragu multu din religiositatea poporului nostru.

Nu invinovatimu pre nimenea pentru ceeace reu ni-se pare, ca face unulu, seau altulu. Vorbimu in numele bisericeii, si o insemnata atributiune a bisericeii este: a iertá.

Tienendu contu de acésta atributiune, vom dice deci, ca in versta este fiacare din noi, domnu si stepanu preste vointi'a si faptele sale.

In acelasi timpu inse detorintia avem a pretinde dela fiacare din noi unu lucru, si anume: cá in tóte actele ce se referescu la biserica, si multu putien stau in legatura cu sentiulu de pietate alu credintiosiloru — sè se intrebe fiacare din noi, daca ceeace face densulu, promovéza seau nu acestu sentiu de pietate si preste totu caus'a publica a bisericeii si a poporului?

Se ne lamurimu!

Este fara indoieála unu bunu semnu, semnu de progresu, ca toti, pre cari ne privesce, aretámu multu interesu si nnu deosebitu zelu facia de afacerile nóstre bisericesci-scolarie. De multe ori inse in zelulu nostru, se pare, ca mergemu pré departe. Fiendu noi, romanii unu neamu de ómeni cu multa minte, cu o

fantasia desvoltata si cu multu focu si insufletire, apoi mai fiindu cuprinsi dóra si de unu soiu de friguri, carele dominéza astadi mai in genere societatea: de a vedé realisandu-se tóte cu iutiél'a aburului — de multe ori se intempla, ca daca in viéti'a practica nu se realiséza tóte asia, precum le dorimu — ne cuprinde pré iute superarea, si in superarea nóstra lovimu fara crutiare in drépt'a si in stang'a, si chiar in totu ce esista. Lovimu de multe ori in insasi autoritatea bisericeii si a organeloru ei.

Poporulu ne aude, si vede ceeace facemu; ér vedindu-ne si audindu-ne nu arare ori se intempla, ca póte se-si dica: asia o fi, cum spune domnulu cutare, seau cutare; si intrandu in elu odata acésta credintia incepe a-se descuragiá si a-se instreiná.

Fortun'a trece iute, si domnulu cutare, seau cutare judecandu lucrulu, dupace este faptu complinitu, cu sange rece — vede, ca a smintitu in iritatiunea sa, s'a lasatu se fia dóra pré pripitu, si si-a permisú pré multe, cari ar fi potutu lipsi. Se întórce si dice: „gresit'am“; dar acum este tardiu, pentruca trebuie de multe ori ani, pentruca se poti repará ceeace ai stricatu intr'unu minutu. Elu, cá atare se întórce, se indrépta, si pocaiesce, dar nu mai póte indreptá cu un'a, cu doue cele ce cu usiurintia le-a facutu in timpulu, cât i-a tienatu iritatiunea.

Suntem in postulu mare, si intocmitu este de biserica postulu. cá se-ne ocupamu mai multu decât in alte dile cu gandiri serióse.

Seriosu lucru este fara indoiéla, cá cu totii se gandimu, si se-ne ocupamu, cum se dâmu vietii nóstre bisericesci si scolarie unu aventu mai repede in desvoltarea s'a. Seriosu si trebuintiosu lucru este de siguru se fimu in judecarea eului nostru cu tóta rigórea, se ne fimu insine aspri judecatori, si de siguru vomu affá multe de reparatu in folosulu nostru propriu, si in folosulu causeroru, de cari vorbimu.

Timpulu de studiu psihicu-moralu este postulu, si bine trebuie se incepemu din inceputu a intrebuintiá acestu scumpu si pretiosu timpulu.

Se nu uitâmu nici odata, ca multe si insemnate lucruri avemu se facemu. Si tóte le potâmu face, cand noi toti acei'a, caror'a sórtea si educatiunea ne-a datu ochi mai laminati vomu alimentá din tóte puterile sentiulu de pietate alu credintiosiloru nostri si in acelasi timpulu ne vomu ferí de orice actu, prin carele s'ar alterá barem cât de putien sentiulu de pietate!

O fundatiune bisericesca in Campani.

Pentru respandirea si popularisarea ideiloru bune si salutarie spriginulu celu mai puternicu sunt fara indoiéla esemplele, prin cari se constata, ca ideile emise se potu pune in practica, si se potu preface in fapte.

Faptele nu insiéla nici odata; si daca cutarele dintre noi ne póte aretá fapte, urmarea naturala este,

ca toti lu-potem urmá, si toti potem aretá astfelu de fapte.

De fapte este multa trebuintia la noi, pentruca multe ne sunt lipsele, ce le intempinâmu in tóte directiunile.

Spre a prevení aceste lipse, incât cu putintia este, diceam in numerulu trecut, ca este un'a din cele mai de capetenia detorintie ale nóstre, cá se lucrâmu din tóte puterile, si se infientiâmu in fiacare comuna câte o fundatiune bisericesca, din carea cu timpulu se se póta ameliorá starea materiala a preotiloru si invetiatoriloru nostri; si cand apelamu la toti, pre cari ii-privesce, cá se staruiesca pentru implinirea acestei detorintie impusa prin impregiurâri asupra umeriloru nostri — am adaosu ca desi unu lucru greu este ceeace ceremu — nu este cu tóte acestea unu lucru cu neputintia.

Abia incheiasem cele scrise de noi in numerulu trecut, sub titlulu „daruri pre seam'a bisericeii“ cand unu dnu corespondentu alu nostru ne comuica scirea despre o fundatiune bisericesca, infientiata in comun'a Campani, si ne dete o noua dovéda, ca unde este bunavointia si voia tare, cá se se faca cev'a, nu se potu eugetá impregiurâri, in cari se nu ne succéda ceeace bine voimu se facemu.

Corespondentulu nostru ne spune, ca intelnindu-se dilele trecute cu veteranulu preotu Atanasiu Pop'a din Campani, cerculu Vascului, acestu demnu parinte i-a descoperitu urmatórele:

„Vediendu eu cu cât necazu si amaru este silitu preotulu si invetiatoriulu romanescu se-si cascade pana de tóte dilele pentru sene si famili'a s'a; cum acesti ómeni sunt siliti a umbiá cu saculu din casa in casa spre a-si poté incassá dela credintiosi plat'a cea si altcum destulu de mica dupa multele loru ostenele; si vediendu eu mai departe, ca din caus'a seraciei poporului nu se mai potu incasá nici stolele, ce ne competu dupa functiuni — am ganditu multu asupra acestei impregiurâri, si n'am potutu ajunge la altu resultatu, decât ca acestei stári nu-i se póte ajutá altcum, decât numai prin infientiarea de fundatiuni, din cari cu timpulu se se póta acoperí leaf'a preotiloru si invetiatoriloru.

Gandindu astfelu m'am si pusu pre lucru, si de câte ori am servitu sant'a liturgia, daca capetamu câtiv'a cruceri o parte din ei o am destinatu de regula de câtiv'a ani incóce pentru o fundatiune bisericesca. Totu astfelu am procesu si cu venitululu dela celelalte fucatiuni din parochia. Din tóte adeca am ruptu câte o parte, si am pusu pe seam'a fundatiunei. Totu asemenea cá si mine a procesu si invetiatoriulu, si densulu a destinatu câte cev'a din venitululu seu dela functiuni. Apoi am mai incasatu câte cev'a spre acestu scopu si dela credintiosi. Asia d. e. la cununii am incasatu pe seam'a acestei fundatiuni dela ambii miri câte 10 cr. ér preste véra, dela ómenii, cari facu clâci câte 20 cr.

Cu chipulu acest'a si mai cu câte unu daru dela câte unu barbatu generosu mi-a ajutatú Ddieu, de am adunatu o sumulitia frumósa pre seam'a acestei fundatiuni. Notezu între altii, ca dlu Paul Fassie jude regescu, si dlu Paul Pap subjude regescu inca mi-au datú câte cev'a pentru acestu scopu."

Astfeliu a vorbitu corespondentului nostru unu preotu practicú. A constatatu adeca, ca se póte aceea, ce pretindemu noi de a-se pune adeca in totu loculu basa la câte o astfelu de fundatiune.

Regretámú fórté multu, ca nu scim cât este sum'a, de care dispune fundatiunea, infientiata in Campani de catra printele Atanasiu Pop'a. Si pana cand vom poté comunicá publicului nostru sum'a — ne sentim detori a felicitá pre veteranulu parinte si a-i dorí cá Ddieu se-lu tiena intru multi ani, si se aiba cât mai multi imitatori!

Santirea scólei nóue din Fecheteteu.

Fecheteteu in 22 februaru 1886.

Domnule redactoru! In comun'a nóstra Fecheteteu simtiendu-se lipsa de o scóla corespundietória legiloru in vigóre si recerintieloru timpului, in care traimu, locuitorii comunei nóstre, la initiativ'a Dlui notariu cercualu Grigoriu Darabannu insotitu de antisti'a comunala si comitetulu parochialu, cu aprobarea sinodului parochialu, in primavér'a anului trecutú 1885 a decisu edificarea unei scóle noue confessionale, corespundietóre numerului prunciloru de obligati a frecuentá scól'a.

Si vocea n'a sunatu in pustie, pentruca cu ajutorulu lui Dumnedieu adi in loculu scólei vechi de lemnú, avem unu edificiu pomposu si spatiosu edificatu din materialu solidu de pétra naturala, care face onóre credintiosiloru din comun'a nóstra.

Solemnitatea santirei acestui edificiu, pentru a se predá destinatiunei sale, a avutu locu in 23 Ianuariu a. c. st. v. carea s'a seversitu prin multu onoratulu domnu protopresviteru si inspectoru de scóle tractualu cu asistinti'a aloru patru preoti, la care am fost onorati cu presentia mai multor'a dintre inteliginti'a nóstra din giuru, coadunandu-se si o mare parte din poporulu din locu.

Dupa seversirea actului santirei, dlu protopopu a tienstut poporulu o cuventare acomodata despre insemnatatea si folosulu invetiaturei si despre detorintiele ce are fiesce care parinte pentru crescerea fiiloru sei, sfatuindu-i a-si tramite pruncii regulatu la scóla.

Aci nu potú intrelasá neamintita, o fapta marimósa a dlui advocatu si secretariu consistorialu Nicolau Zigre, predandu-mi o suma de 5 fl. v. a. pentru a procurá carti scolare pentru pruncii seraci; primésca dlu secretariu si pre acést'a cale cea mai profunda multiamita din partea comitetului parochialu si a comisiunei scolare.

La 2 óre p. m. s'a datú unu prandiu comunu din partea domnului nostru notariu din locu, la care celu dintaiú toastu s'a ridicatu pentru Maiestatea S'a si pentru autgust'a casa domnitóre, pentru Ilustritatea S'a parintele Episcopu diecesanu si altele mai multe.

Dupa prandiu la initiativ'a parintelui protopresviteru tractualu Teodor Filipu, a dlui secretariu Nic. Zigre si a parintelui Gavrilu Lungu, s'a deschisu o colecta pentru infientiarea unui fondu permanentu scolaricu la care a contribuitu: dlu protopresviteru Teodor Filipu 5 fl. dlu Gavrilu Lungu parochu 2 fl. dlu Ilie Lungu parochu 2 fl. dlu Nicolau Zigre secretariu consistorialu 3 fl. dlu Gavrilu Radnicu subpretore 5 fl. dlu Simeon Filipu parochu 1 fl. dlu Vasilie Bulzanu 2 fl. dlu Alesandru Filipu notariu cercualu 2 fl. dlu Losy Béla 2 fl. dlu Polgári Jenő 2 fl. dlu Kovács Károly 1 fl. dlu Csenkey 1 fl. Kelepecz József 1 fl. dlu Simon Mihály 2 fl. dlu Por István 1 fl. dlu Ványek György 1 fl. dlu Ioan Sabau 1 fl. Gampe Márton 1 fl. Gampe József 2 fl. dlu Gavrilu Venteru notariu cercualu 2 fl. dlu Simon Gerő 1 fl. dlu Simon János arendatoriu 4 fl. dlu Spitz Adolf arendatoriu 4 fl. dlu Gavrilu Vandiciu 2 fl. dlu Victor Paschali tutoru cercualu 1 fl. 10 cr. dlu Némethy Gyula 1 fl. dlu Orban István 1 fl. dlu Horvath Gyula 1 fl. dlu Kaszó Dénes 1 fl. dlu Dr. Berde István subjude regescu 1 fl. dlu Vásárhelyi Adorján 1 fl. dlu Simon Kristof 1 fl. dlu Bányai 1 fl. cassiru 1 fl. dlu Iuliu Végh 1 fl. dlu Ványek Arnold 20 cr. — Sum'a totala 58 fl. 30 cr. v. a. care suma s'a predatu presiedintelui comisiunei scolare pentru a se depune spre fructificare.

Dee ceriulu ca mai multi barbati cu inima nobila sè se ivésca pe terenulu culturai nóstre ajutórandu progresarea nóstra in scóla; éra marimimosiloru contributori, comisiunea scolaru din Fecheteteu miscata de simtiulu recunoscintiei se afla indemnata a esprimá pe acésta cale cea mai profunda multiamita rogandu pre Atotputintele se le resplátésca insutitu si inmiitu denariulu, cu care a contribuitu pentru prosperarea scóleloru nóstre si se le lungésca frulu vietii la multi ani fericiti.

Dupa tóte acestea a urmatu petrecere cu dansu care a duraté pana diminéti'a, cand fiesce carele s'au reintorsu la ale sale ducendu cu sine o suvenire dulce ale acesteí dile.

Vasilie Bulzanu,
preotu, presied. comisiunei scolare.

Protocolu

luatu in conferinti'a preotiésca-invetiatorésca din tractulu protopresviteralu alu Aradului, tienstut in Aradu la 26. Noemvre (8. Decemvre) 1885. Conform cerculariului Consistorialu dto 15/27 Oct. 1885 Nr. 3825.

De fatia au fost: Administratorele protopresviteralu Moise Bocsianu presiedinte, Georgiu Dogariu, Emericu Va-

siliu Stanescu, Petru Florescu, Demetriu Ganea, Vasiliu Olteanu, Petru Popoviciu, Ambrosie Cost'a, Georgiu Hidisianu, Vasiliu Olariu, Stefan Tamasdanu, Stefan Antonescu, Teodor Popoviciu, Moise Grozescu, Vasilie Mangr'a, Elia Dogariu, Ioan Bozganu, Grigoriu Rosiu, Savu Draganu, Savu Mihuti'a, B. Liviu Papp, Savu Bugariu, Vasiliu Simonoviciu, Pavelu Mercea, Davidu Nic'ora, Dr. Georgiu Vuia, Aureliu Suci'u, Dr. Georgiu Pop'a, Ioan Ardeleanu, Georgiu Achimasiu, Meletie Botto, Georgiu Romanu, Lazar Ionescu, Gavriilu Bodea, Lazar Adamoviciu, Ioane Ianosi, Romulu Ciorogariu, Iosif Ios'a, Ioan Ci'ora, Demetriu Pop'a, Augustin Hamsea, Petru Cimponeriu, Georgiu Gebelesiu, Sigismund Bozganu, Georgiu Morariu, Ioan Efticiu, Iuli'a Plasi'a, Iosif Goldisiu, Teodor Ceontea, Lazar Tescula, Ioan Trailescu si Ioan Vidu, — de toti 52 inși, preoti, invetiatori si onoratori.

1. Administratoarele protopresviteralu Moise Bocsianu că presiedinte salutandu pre cei coadunati si-esprima bucuri'a pentruca preotii, invetiatorii si onoratorii din tractulu protopopescu alu Aradului s'a prezentatu in asia numeru frumosu, si declara ca are sperantia, ca desbaterile obiectelorl puse la ordinea dilei voru satisfacē nu numai pe superioritatea diecesana, ci si acceptariloru publicului, carele totdeun'a s'a interesatu de celea ce le dice inteliginti'a din centrulu Aradului; deci declara siedinti'a de deschisa :

Ceace cei coadunati i'eu cu placere la cunoscentia intre urari de „se traesca.“

2. Presiedintele prov'oca pre cei coadunati a alege unu notariu pentru afacerile scripturistice ale conferintiei.

De notariu se alege unanimu Ioan Ci'ora.

3. Fiindu conferinti'a constituita : Se cetesce cerculariulu Consistorialu dto 15/27 Oct. 1885 Nr. 3825, referitoriu la tienerea si program'a stabilita pentru aceste conferintie.

Dupa cetirea cerculariului consistorialu Emericu V. Stanecu iea cuventulu a vorbi in generalu, si dupa unu discursu criticu, face propunerea : ca dupace in statulu organicanu sunt prevediute o multime de adun'ari bisericesci, conferinti'a se nu intre in desbateria punctelorl din cerculariulu episcopescu, ci avisandu-se acelea la competenti'a corporatiuniloru, normate in statutu, pre viitoriu sē se sisteze convocarea acestoru conferintie.

Contra acestei propuneri Augustin Hamsea propune a-se trece la ordinea dilei, si respective la desbateria speciala.

Dr. Georgiu Vuia crede, ca dupa ce odata suntemu chiamati la acēst'a conferintia, fiacare are dreptu a-si espune si pred'a opiniunea sa, si densulu afla ca intrunirile pré dese nu producu nimica, mai departe constat'a ca asemenea conferintie din trecutu — desi in acelea precum si aduce aminte s'au luatu multe concluse salutarie — totusi in urm'a acelor'a nu se afla nici unu resultatu : deci propune că asemenea conferintie sē se tiena numai câte la trei ani, si conclusele ce se aducu, sē se si validiteze.

Dr. Georgiu Pop'a, esprima dorinti'a ca, dupa ce onoratii antevorbitori au sulevatu intrebarea despre necesitatea acestoru conferintie micste preotiesci-invetiatoresci, acum se intr'amu in o dejudicare mai speciala a intrebării sulevate. Cu adevratu ca luandu in consideratiune numai ordinea faptelorl, s'ar potea dice cumca cestiunea necesitatii este degia superata prin insusi actulu acēl'a, carele demanda tienerea acestoru conferintie, căci nu s'a potutu emite o demandatiune pentru tienere „sine ratione necessitatis.“ deci numai suntem in stadiulu acēl'a, că se ne pronunciamu prealabilmente despre necesitate, si asemenea pronunciere nici este supusa la competinti'a n'osra ci

la sfer'a de activitate a superioritatei, éra n'oa nu ni remane decāt se ne conform'amu stadiulu alu doilea in care am intratu, adeca se efeptuimu demandatiunea positiva si oficiala ce ni sta de facia, si asia se tienemu conferintia pre bas'a programei ce ni s'a oferitu.

Dar cand am permisu aceste reserve, ca adeca nu mai potam si nu suntem in competintia a desface celea ce le-au dispusu superioritatea relativu la necesitate, nu urm'ea de aci, ca nu am fi indreptatiti a scrut'a ca de ce si de cari motive s'a potutu conduce superioritatea la emiterea diselorl dispusetiuni ale sale. Inca mai multu, este chiar detorinti'a n'osra a cerc'a acele motive si a ni dá seama de ele, ca numai acelea ne potu face se intielegemu mai bine problem'a ce ni se vine n'oa acuma, si ne potu orient'a mai luminatu in causele ce urmarimu.

Se consult'amu istori'a, cătu pentru conferintiele preotiesci, si ea ni va spune, cumca acestea nu sunt o institutiune nici n'oa, nici nemotivata. Se vede in primele secle ale crestinatei, in biseri'ca din Afric'a. Statulu nu er'a inca crestinu, si biseri'ca crestina nu avea nici o putere esecutiva. Dar avea biseri'ca Mantuitoriuului preoti cu consciintia de chemarea loru si cu cualificatiune la acēst'a chiamare. Consciintia si cal'ficatiunea : cu aceste d'oue puteri morali au facutu preotii de atunci lucruri mari, ce nici o putere esecutiva de statu n'aru fi fostu in stare se le faca, si nu pausara, nici dupace cucerira Statulu si botezara pre imperatulu. Ei se adunau in fiecare anu in jurulu archiepiscopulu loru la Cartagine, ca unii pre altii sē se intar'esca in cal'ficatiune, si in comunu consensu stabilira mai apoi regulele, can'onele, ce purcedie du din acea provintia bisericesca mica in societatea a multoru sciintie, au ajunsu la validitate universalu in t'ota biseri'ca ecumenica si apostolica, că toti s'au supusu bucuosu la autoritatea unei biserici ce s'a innaltiatu, at'atu de timpuriu si at'atu de frumosu ! Éca inceputulu conferintieloru preotiesci, numite mai apoi conferintie diecesane, protopresviterali séu decanali, continuate — de si cu intrerumperi — pana in dilele n'ostre, pre unde au fostu Archierei si preoti de acei'a, cari doriau si cercau lucrulu in vii'a Domnului. Dar daca nu este aci locu si timpu se persecutemu desvoltarea acestei idei a lungulu secleloru, barem se ni fie permisu ca si din dilele n'ostre, si din vecinatate se spunemu unu casu spre ilustrarea obiectulu, si acestu casu l'aducemu din Prag'a, din capital'a Boemiei. Cardinalulu Archiepiscopu din Prag'a, principele Schwarzenberg, repausatu estimpu, adun'a in fiecare anu in jurulu seu pre preotii Archidiecesei sale. In feriele mari scolastice, dupace alumnii seminariulu teologicu, se dimiteau acasa, cardinalulu Archiepiscopu parasea superbulu seu palatiu primatialu si se mut'a in localitatile seminariali, câte pentru diece dile, si acelu cu preotii Archidiecesei sale, cari inca se incortelau in seminariu, tienea conferintiele preotiesci Archidiececane. Se ni intipuiamu acea frum'osa vedere, acea Venerabila adunantia de presviteri carunti, standu impreuna diece dile la cas'a si la m'és'a comuna, consultandu-se fratiesce cum si-aru putē implini mai bine chiamarea loru, si infaciand-ne acestea vom intielege că pentru ce clerulu Boemiei este astadi in Austri'a clerulu celu mai luminatu si celu mai cu influintia, éra poporulu de acolo e celu mai industriariu, celu mai cultu, si relativu celu mai bogatu. At'at'a autoritate nu i-a dat'o clerulu nimene gratuitu, nimene nu i-a potut'o dá, si insusi clerulu, si-a castigat'o si si-a eluptat'o ; este resultatulu séu efectulu straduintieloru continue si alu cruntelorl sudori. Si noi voim acelu resultatu, acea autoritate, deci ca se ajungemu acolo cauta ca si noi se purcedemu pre aceea-si cale.

Cātu pentru conferintiele invetiatoresci, acestea sunt practicate in diecesa de timpu mai lungu, si folosulu loru

este recunoscutu cu multu mai apriatu, decâtu se mai avemu lipsa a vorbi ceva in favórea loru.

Remane intrebarea, ca pentru ce s'au inbinatu conferinti'a preotiesca cu cea invetiatorésca? Si respunsulu credemu cá-lu vom gasi in natur'a lucrurilor, adeca biseric'a nóstra este nationala si scól'a nóstra este confesionala, deci pe ratiunea nessului acestui'a dintre biseric'a si scóla, a urmatu intrunirea preotiloru si a invetiatoriloru in actual'a conferintia comuna. Astadi, in timpulu congreselor, vedemu asemenea inbinari si la alte corporatiuni, uude subverséza nessulu acél'a de conlucrare séu de interese, buna óra camer'a industriara se inbina cu cea comerciala, judecatorii si advocatii se intrunescu in congresulu juristiloru sel.

Mi-a placutu se audu cá tóte puntele din programa sunt bune; nu-e nimica nou, si nimica ce nu s'ar primi bucurosu de toti. Dar de aci s'a facutu o conchidere, ce nu se pare suficiinte, intielegu aceea conchidere cá desbateru acelu puncte este superflua; si Consistoriulu se fie avisatu a le efectui, cá are functiunarii sei salarisati, are organe administrative si judecatoresci; poporulu e pré ocupatu de atâte comitete si sínóde, si se nu-lu mai fremente nimene inca mai cu conferintie de acestea, ca se nu se desguste de multe intruniri si de spese mari.

Nu e mirare cá puntele sunt bune si vechi, cá asia sunt tóte problemele de cultura, de candu s'a nascutu conceptulu binelui si pana astadi. Totusi bunulu si binele nu sunt inca deplinu realizate nici astadi, si noi, amu remasu din multe privintie inderetrulu altoru natiuni conlocuitórie: éca acest'a este modulu, la a carui'a deslegare Consistoriulu pretinde conlucrarea nóstra, adeca la realizarea acelu puncte, ce si noi le recunóscemu de bune.

Facu si eu parte din Consistoriu, de aceea nu potu vorbi despre mersulu ce a luatu, ca se nu se presupuna cá asi tinde a me scuti pre mine. Departe se fie de mine ori ce întentiune de a me aperi; éra pre Consistoriu, de nu-lu vor aperi faptele sale proprie, apoi ori ce alta aperiare este fara indreptatire. Premitu acestea, ca se legitimezu indresnirea mea, de a intrá si in desbateru acestei obiectiunari, si afirm ca nu este suficiente acea avisare a causei la Consistoriu, cá nu numai functiunarii Consistoriului sunt chiamati a realizá unu bine, ci din asta privintia toti preotii si toti invetiatorii sunt functiunari ai bisericéi si ai natiunei, ba in generalu este chiamatu si detoriu fie-care nationalistu, pentrucá se agita de unu bine nationalu. La asemenea afirmatiune, lauda Domnului, nu am lipsa de motivare.

Dar la ce ar si ajunge Consistoriulu cu organele sale administrative si judecatoresci? In ordinea administrativa, Consistoriulu corege smintele si pre smintitori; in ordinea judecatorésca, pedepsece peccatele si pre peccatuitori. Deci daca Consistoriulu s'ar margini la administratiune si la judecatoria, ar ajunge ca se se intalnéscá mai numai cu smintitori si cu peccatuitori, éra ómenii de bine n'ar avé ocasiune se se afirme, de si dela acesti'a se spera conlucrare mai eficace de cá de la cei cu gresieli.

Ce s'a disu despre adunari pré multe si despre desgustare, este cu adeveratu unu momentu demnu de cea mai seriósa consideratiune, alesu in fati'a invetiaturiloru ce ni le da istori'a.

Cand triumvirii in Rom'a au voitu se compromita constitutiunea republicana, fremantau poporulu chiamandlu necontenitu cand la o adunantia cand la alt'a, sulevandu cestiuni cáte de tóte; desfaceau adunantiele ca ne-capaci de a aduce concluse, si daca erau capaci, cercau modu a elude aducerea concluseru, séu cá in acél'asi obiectu gramadiau decisu preste decisu si din conclusele aduse faceau pere-mere, ori „na-ti-o franta, ca ti-am dres'o,"

—pana ce poporulu s'a desgustatu de foru, de cause monotóne si de decise zadarnice, si asia s'a pregatitu calea la absolutismulu lui Augustu, cum ni spune unu scrietoriu francesu (Montesquien, opulu „Marirea si decadintia Romaniloru.“) Inse noi avem a mana si remediulu in contra unei asemenea desgustari, intielegu acelu remediulu cá depinde dela noi insine ca se nu eludemu aducerea de concluse in conferinti'a nóstra, éra pentru conclusele odata aduse se ne legatuim insine cu totii cumca le vom efectui. Fara acestu remediulu, me temu si eu cá ne vom desgustá de adunari, fara de cari astadi unu poporu nu mai póte avé víctia nationala, nu-si mai póte croi vintoriulu, —ci cauta se céda la absolutismulu celuia ce-i va aruncá latiuulu, séu la care va fi menatu de o intemplantu órba. Urméza deci cumca suntemu si noi de acordu cu onoratuulu ante vorbitoriulu ce dise ca, intrebuintiarea ce o facem de adunarile publice, se fie o intrebuintiarea cu tactu multu, cu mare precautiune si cu economia. Tóte acestea asia ni se pare, le va fi luatu in consideratiune si Venerabilulu Consistoriu, cá-lu vedemu economu pana la avaritia. Au nu este avaritia aceea cá, pre cand se tienu atâte adunari pentru administratiune conform Statutului organicu, pre atunci nu avem fara numai odata in anu si numai in o singura di, o adunantia ca acést'a actuala, cu scopulu ca se ne intarimu in chiamarea nóstra si se sporim in calificatiune? !—

Deci Consistoriulu, departe de a face ca triumvirii cu adunari multe, cu zedarnicirea deciseloru, spre desgustare, lucra chiaru din contra, cá apeléza la universitate, la toti preotii si invetiatorii, la basea cea lata, carea prin urmare este mai segura. Cá si binele are lipsa de base, si numai la universitate se gasesce numai segura, si acolo relativa, se intielege. Avemu essemplu éra si poporulu din Rom'a, cá pana ce decisele definitive le aduceau cu totii, universitatea, pana atunci éra bine. Dar cand dise decemviriloru in anulu alu doilea, cá se nu mai apeleze la poporu, ci insusi se decida tóte, cá de aceea sunt decemviri, séu-cum amu dice noi astadi — funtiunari, atunci decemvirii luara unu mersu de acél'a, de umplura de scene dureróse stratele Romei si le stropira cu sânge de ceta-tiénu, cum sciti din Liviu istoriculu, caus'a cu Appiu Verginiu, Iuliu, sel. Odata eliberati, Romanii n'aru fi mai datu dreptulu loru ca insisi se-si decida definitivu aface-rile. Si fusera fericiti pana nu-si dederu dreptulu, pana nu uitara patitele, pana la triumviri. „Faca Consistoriulu, cá are funtiunari,“ semena cu dis'a Romaniloru, pana nu erau patiti, „faca decemvirii“. — Dar Consistoriulu respunde ca Romanulu celu patitu: se póte ca unu bine se vina de susu in josu, daru are mai segura base candu pléca din josu in susu; se póte ca unu guvernulu se fie bunu, dar despre bunetatea lui avemu mai multa garantia daca din josu va fi constrinsu se fie bunu. Cine crede cumca superiorii voru fi toti, pururi'a si neconditionatu numai buni, si acést'a numai de dragulu suditiloru, acél'a nu cunóscé natur'a omenéscá, desconsidera esperiinti'a cumca posederea puterii factice pré adese li-a inspiratu superioriloru capricie in cátu acestea ii preocupa si-i seducu daca nu sunt filosofi, si filosofii sunt rari. De aceea imperatulu Tiberiu, cum se dice se plangea cá domni'a e o féra seibateca. Si unu scrietoriu germanu (Börne) dice ca guvernarea e o necessitate trista, a carei'a tristétia numai asia se póte domoli, daca guvernatorii sunt blandi si umani. De acea dreptu remediulu, superiorii buni cerca a-si mitigá si a-si corege intentiunile prin contactulu medilocitu séu nemedilocitu cu suditii; cu atát'a mai vertosu superioritatea eclesiastica, ce nu vré se dispuna cu forti'a ci se conduce numai cu umilinti'a si cu intiepleptiune nisuesce la contactulu nemediatu si sinceru cu totii conlucratorii si

cu poporul, ce-lu considera nu de suditu, ci de fiu. Lu-
crurile nu se facu numai pentru momentu si numai cu
privire la persónele de astadi ce ocupa veri o functiune,
de aceea in procedur'a ce incepemu cauta se intrebuint-
tiamu tóte precautiunile câte le potemu avé din patite séu
din istoria. Nemica dara mai corectu, de cât ca Consisto-
riulu se dica: Veniti cu totiia la lucrulu, ce pre toti ne
atinge si ne intereséza! Pre aceste argumente asi propune
se primimu program'a in generalu si se intràm in des-
bateré speciala.

Uitasemu un'a: s'a disu cumca astadi timpulu nu e
acomodatu, impregiurările nu ni sunt favoritorie, ba in
Transilvani'a s'a si dissolvatu o asemine adunare. Nu sciu,
cà io nu facu política, si n'amu lipsa de ea; mie mi a-
junge istori'a, si acést'a este permisa, deci io respundu cu
istori'a. Ce dice istori'a? Dice cà romanii, de câte ori au
lucratu, totdeun'a au sporitu, fie la biserica fie la scóla.

Presedintele conferintiei obsérva ca de si conferintia
de fatia s'a intrunitu pe bas'a dispusetiunilor superiorita-
tei diocesane, si ca obiectele respective temele de pertrat-
tatu sunt stabilite, de si o discussiune aseminea celei pre-
merse nu a avutu locu, totu-si a voitu a dá cursu liberu
discussiunei ca sè se audà parerile tuturor; deci declara
discussiunea mai departe — din acést'a privintia — de in-
cheiata.

Emericu Vasiliu Stanescu, ia in nume de reu espre-
siunile presidiali si pretinde sè se rectifice, ér conferin-
ti'a privind discussiunea de incheiata.

Decide a se trece la ordinea dilei.

(va urmá.)

D i v e r s e .

* *Sinodulu protopresviteralu alu tractu-
lui Temisiorii* s'a intrunitu in siedintia ordinaria sub
presidiulu veteranului si binemeritatului parinte protopres-
viteru Meletiu Dregheciu. Obiectele cele mai in-
semnate pertractate in acestu sinodu sunt urmatóarele:

Dupa verificarea membrilor noi sinodulu iea la cu-
noscintia, ca in tractulu protopresviteralu alu Timisiorii
sunt 45 de parochii, cu 51 preoti si 30 biserici, ca bise-
ricile eispunu de unu capitalu in obligatiuni in suma de
42.294 fl. 59 cr. in numerariu 8,285 fl. 38 cr.; se con-
stata, ca in protopresviteratu sunt 6,859 case si 7511 pa-
rechii casatorite; numerulu celoru nou nascuti in decur-
sulu anului 1886 a fost de 1629, alu celoru reposati 1445;
cununii au fost 402, ér din patu nelegiuitu s'au nascutu
8 prunci. Intréga poporatiunea tractului consta din 32.851
individi; pentru infientand'a episcopia romana in Timi-
sióra s'au adunatu in 1885 dela câte v'a comune 90 fl.
cari laolalta cu sum'a de 32 fl. 33 cr. incursa in 1884
face sum'a de 122 fl. 33 cr.; la oficiulu protopresviteralu
au incursu in 1885, 1210 piese, cari tóte s'au resolutu.

In legatura cu acestea sinodulu decide, ca fiecare
preotu se reporteze cu finea fiecarui anu, ca ce dispuse-
tiuni a luat pentru sterpirea concubinateloru, ér respec-
tivele repóte parintele protopresviteru se le supuna apre-
tiarii sinodului protopresviteralu.

Se apróba ratiociniulu cancelariei protopresviterali
pre anulu 1885, si se votéza preliminarulu pentru anulu
1886 in suma de 200 fl.

Abdicendu parintele Vincentiu Adamu de postulu de
asesoru scaunulu din caus'a etàii sale inaintate, sinodulu
votandu veneratulu preotu recunoscintia protocolara — a-
lege in loculu densului pre parintele Aureliu Popoviciu din
Chisiod'a.

Se ieau la cunoscintia repórtelre inspectoriloru scolari
Iosif Gradinariu, Ioan Munteanu si Atanasiu Mercea des-
pre starea invetiamentului din protopresviteratu; de ase-
menea se iea la cunoscintia, ca din diferitele comune ale
protopresviteratului s'a oferitu pre seam'a infientandei E-
piscopii din Temisióra sum'a de 1250 fl. v. a.

* *Sinodulu protopopescu alu tractului Pes-
tesiuului* in siedintia sa ordinaria, tienuta in opidulu A-
lesdu eri in 20. Februariu (4. Martie) 1886 pe calea ale-
geri erete au suplinitu dóue locuri asesorale la scaunulu
protopopescu devenite in vacantia prin mórtea parochului
de pia memoria Iosifu Antonescu din Cornitielu intem-
plata in anulu trecutu 1885, si a lui Dimitrie Negreu pa-
rochu in Hotaru intemplata estimpu.—Resultatulu alegerei
au fost: Ioanu C a m p e a n u parochu gr. or. in Bezne si
Vasiliu B u l z a n u parochu gr. or. in Feketeteu intrunindu
maioritatea voturilor, s'a dechiaratu ambii de asesori a-
lesi la scaunulu ppescu alu tractului Pestesiu.—T.P.

* *Unu fondu parochialu* s'a infientatu in co-
mun'a Agrisiu in urm'a staruinteloru zelosului preotu si
asesoru scaunulu Avram Popoviciu. Scopulu acestui fondu
este, cá din elu sè-se solvéca birulu preotiescu, sè-se a-
jute poporeni prin imprumuturi mai efiue, si cu timpulu
dupace fondulu va cresce sè-se dea ajutórie si pentru alte
scopuri culturale. Unu asemenea fondu ni-se spune, ca s'a
infientatu si in comun'a Araneagu. Sunt lucruri frumóse
si de mare importantia astfelu de fonduri. De aceea du-
pace ne vomu cascigá informatiuni mai detaiate, vomu
tractá despre densele si mai cu seama despre modulu loru
de administrare intr'unu articlu separatu. Si pana atunci
inse felicitamu pre dnii initiatori ai acestoru fonduri, pre
fratii nostri in Christos: parintele *Avramu Popoviciu si
Georgiu Carabasiu* si le dorimau, ca se aiba cât mai multi
imitatori pre acestu terenu de desvoltare bisericeasca-na-
tionala!—

* *Multiemita publica.* In sér'a de 15/27. Fe-
bruariu a. e. s'a arangiatu de catra zelosulu nostru jude
comunalu Demetriu Draganu balulu societáti economiloru
din comun'a Sietinu, alu carui'a venitu curatu s'a desti-
natu pre seam'a prunciloru seraci, cari cercetéza scólele
din locu. Petrecerea a decursu cu voi'a cea mai buna, pre-
cum este datin'a romanului, remasa din betrani la aseme-
nea ocazioni. Au contribuitu pentru acestu balu urmatorii
domni: Emanuil Cauffman 5 fl. Dimitrie Dragan 2 fl. Ioan
Cauffman 2 fl. Ladislau Marcoviciu 2 fl. Pavel Maior 2 fl.
Georgiu Roman 1 fl. 50 cr. Georgiu Ardelean 1 fl. 50 cr.
Ioan Strajio 1 fl. 50 cr. Ioan Salatiu 1 fl. 50 cr. Mihai Si-
clován 1 fl. 50 cr. Teodor Vidu 1 fl. 50 cr. Georgiu Stra-
jia 1 fl. 50 cr. Georgiu Secula 1 fl. 50 cr. Petru Roman 1 fl.
50 cr. Nicolae Inisel 1 fl. 50 cr. Dimitrie Roman 1 fl. 50 cr.
Constantin Rus 1 fl. 50 cr. Nicolau Siladi 1 fl. 50 cr. Con-
stantinu Crednicu 1 fl. 50 cr. Teodor Costea 1 fl. 50 cr.
Ioan Siclován, Mihai Strajia, Mihai Bataran, Uros Achimas,
Rozenfelt Márton, Teodor Bolcbis, Jozsef Gyórfi, Dimitrie
Poppian, Petru Cefan, Dimitrie Vlaicu, Ioan Trutia, Ioan
Ardelean, Melentie Botto, Francz Junger, Georgiu Vere-
san, Teodor Rus, Georgiu Giurgutiú, Dimitrie Costa, Di-
mitrie Barbura, Mihai Salantiu, Illie Motiu, Stefan Poppian,
Ede Ivászczér, toti à 1 fl. — Sum'a 58 fl. 50 cr. — Pentru
acést'a buna ocazione de a avé si poporul nostru o seara
buna, cât si pentru contribuirile pentru scopulu celu no-
bilu, amintitu mai sus, primésca atât zelosulu jude, cât si
domnii contributori cea mai profunda multiemita. Sietin,
25. Februariu 1886.— *Georgiu Romanu*, invetiatoriu.

* *Adunarea generala a institutului de cre-
ditu si economii „Timisian'a"* este conchiamata
pre diu'a de 25. Martie st. n. 1886 la 10 óre înainte de

amédi in sal'a mica a hotelului „principele de coróna“ in Timisiór'a. Obiectele, ce se voru pertractá cu acésta ocasiune sunt urmátórele: 1) Raportulu directiunei despre agendele institutului pre timpulu dela inceperea activitátií pana la 31. Decemvre 1885. 2) Raportulu comitetului de supraveghiare. 3) Alegerea a 3 membrii in directiune. 4) Alegerea comitetului de supraveghiare. 5) Ficsarea salariului contabilului. 6) Ficsarea salariului casariului. 7) Propunerea directiunei pentru votarea unui honorariu pentru provederea agendelor cancelariale pre timpulu pana la proxim'a adunare generala ordinaria. 8) Alte propuneri in sensulu §-lui 26 lit. g) din statute.

* **Bugare.** Avendu in vedere apropierea adunarii generale, când se recere darea de séma anuala, P. T. Domni colectanti sunt pofiti a ne face cunoscutu rezultatulu obtienutu. — Arad, din siedinti'a „Directiunei asociatiunei nationale romane din Arad,“ tienuta in 20. Februarie (4. Martie) 1886. — *Ioanu Belesiu*, directoru primariu. *Romul Ciorogariu*, notariu.

* **Programa** ciclului de prelegeri publice ce se va arangiá de asociatiunea nationala aradana in sal'a seminarialului diecesanu. 1) In 15 Martie dlu Vasilie Mangra despre „Vitiile educatiunei.“ 2) In 22 Martie dlu George Purcariu „Despre industrie.“ 3) In 29 Martie dlu Petru Popoviciu despre „Haiduculu Bostanu.“ 4) In 5. Aprilie v. dlu Teodor Ceontea despre „Catremurul de pamentu.“ —

* **Din „Advocatulu poporalu,“** fóia juridica, redigeata de dlu Paul Rotariu a aparatu Nrulu 3 cu urmátórele materii: Din dreptulu publicu: despre famili'a regala si cas'a regala, despre drepturile suverane, despre recunóscerea regelui, diplom'a inaugurala; din Dreptulu privatu: despre legatur'a familiara, despre casatoria, despre zestrea sociei si despre darurile ei de credintia.

† **Necrologu.** In diu'a de 4 Februaru stilulu vechiu anulu curentu in urm'a unui morbu abia de 8 dile — trecu la cele eterne confratele nostru *Dimitrie Negreu*, purochu in comun'a Hotaru, protopresviteratulu Pestesiu-lui, comitatulu Bihorului, — fiendu in etate de 48 de ani si in anulu alu 19-lea alu servitiului seu preotiescu. Pre repositulu lu-deplangu neconsolabil'a s'a socia si trei fii minoreni precum si intregu poporulu nostru din comun'a Hotaru si filiele Pétra si Telechiu, carui'a defunctulu i-a servitu cu credintia si devotamentu.

Remasitiile pamentesci ale defunctului s'au depusu spre odiehna eterna in diu'a de 6/18 februaru a. c. Servitiulu funebru a fost oficiatu de parintele protopresviteru tractualu, asistatu de 7 preoti si 3 invetiatori, — si in fienti'a de facia a inteligintiei din locu si din giuru precum si a intregu poporului. carele l'a pastoritu.

Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecumentata!

† **Necrologu.** Veduv'a *An'a Romanu*, nascuta in Cef'a, comitatulu Bihoru si locutióre in B. Giul'a, dupa unu morbu indelungatu inpartasita cu santele taine in 14 a lunei curente la 2 óre dupa mediulu noptii si-a datu sufletulu in manile creatoriului in etate de 73 ani; si in 15 a l. c. la 3 óre dupa amédiadi s'au asiediatu remasitiile ei pamentesci spre repausu in cimiteriulu comunu din Giul'a germana cu cuvenit'a ceremonia, asistandu la actulu funebrealu afara de domni preoti gr. or. din Giul'a si preotulu Iosifu Nagy din comun'a Roitu; — lasandu in doliu pre Ecatarin'a Craciunu cu sociulu ei Iosifu Nagy, Ioanu Craciunu cu socia Floarea Drimbe, Ioan'a Craciunu cu sociulu Florianu Purge, Ecatarin'a Romanu cu sociulu Alexandru Trifu, ca nepoti si nepóte, si alti nenumarati stre-nepoti-strenepóte si consangeni. — Adormit'a in domnulu cá

económa a fostu cu o inima buna, acésta dovedescu faptele ei, cáci afara de binefacerile ei din vietia, si inaintea mortii din putienulu seu castigu a testatu pe partea seminarialului nostru diecesanu 100 fl. v. a., ér bisericiloru gr. or. din B. Giul'a 50 fl. v. a. Pentru cari fapte marinimóse se rogamu pre bunulu Dumnedieu, cá sufletulu ei se-lu asiedie cu dreptii; ér tierin'a se-i fie usióra si memori'a binecumentata! — *Iosif Nagy*, parochu gr. or. rom.

* **Ambulantie rurale militare.** La ministeriulu de resboiu din Romani'a se lucréza pentru intocmirea a 16 ambulantie rurale militare, care voru incepe se functioneze dela 1 Maiu anulu curentu. Fiacare din aceste ambulantie estó destinata a functioná in câte doue judetie, in fiacare câte doue luni, dendu ajutoriu tieraniloru bolnavi.

* **Coru nou de plugari.** Din o corespondentia, ce primiramu septeman'a trecuta dela o mana amica, aflamu ca in comun'a Pesacu — in urm'a initiativei luate de catra preotimea si inteliginti'a din numit'a comuna s'a infientiata unu coru de plugari sub conducerea coristului din Budintia Georgiu Stepánu. Duminec'a trecuta a cantatu acestu coru, mai intréga sant'a liturgia in biserica cu o precisiune, ce-i face tóta onórea. A fost de ajunsu, ca sè se anuncie prin preotulu slujitoriu la servitiulu de deminétia, ca in aceea di va cantá corulu, pentrucá se atraga intregu poporulu, asia incát in biseric'a nóstra din Pesacu, altcum destulu de spaciósa a fost in aceea di o imbuldiéla, ce nu se observéza nici la serbatorile mari, desi incát scimu noi poporulu nostru din Pesacu este fórte scingitoriu in cercetarea bisericeí.

Cantarile esecutate cu precisiune de corulu vocalu au produsu celu mai bunu efectu asupra credintiosiloru. Coristii inca sunt, si potu fi mandri de rezultatulu muncii loru, prin carea au intratu si densii in societatea cea mare a coristileru din celelalte comune din diecesa.

Felicitamu din inima atát pe coristi, cât si pre initiatorii acestei coru, si le-dorimu celu mai bunu succésu in acésta intreprindere culturala! Ddiu se le ajute se póta face totu mai multu pre acestu terenu, si in curend se vedemu infientiata in comun'a Pesacu si o scóla de fetitie!

* **Socóta si multiamita publica.** Subscrisii in numele societátií „corului vocalu alu plugariloru din Cuvinu“ venimu prin acést'a a multiami respectuosu tuturorur aceloru p. t. domni, cari cu ocasiunea concertului impreunatu eu jocu, ce s'a tienutu din partea societátií nóstre in 2/14 Februaru a. c. au binevoitu, — pe langa taes'a de intrare, a suprasolvi, si anume: 1) Parintele protopresviteru emeritu Ioan Tieranu (Lipov'a) 1 fl. 2) Par. protop. Georgiu Popoviciu (Siri'a) 1 fl. 3) Dómn'a Stanu (Cherechiu) 2 fl. 4) Par. I. Belesiu (Odvosiu) 1 fl. 5) Par. Paul Felnecanu (Soboteliu) 1 fl. 6) Par. Ioan Cure (Covasintiu) 1 fl. 7) dlu N. Conopanu, notariu (Soboteliu) 2 fl. 8) Alesandru Eftimie (Gyorok) 1 fl. 9) Simeon Buda econ. (Pancot'a) 1 fl. 10) Simeon Protici cafenariu (Gyorok) 10 fl. 11) Teodor Curutiu econ. (Minisiu) 1 fl. 20 cr. 12) George Trip'a econ. (Cuvinu) 50 cr. 13) I. Kászonyi (Cavinu) 1 fl. 14) Kohn H. (Minisiu) 3 fl. 15) Kaufmann D. (Gyorok) 2 fl. 16) Túzes Béla 50 cr. 17) Georgiu Borbiru (Sioimosiu) 50 cr. — Sum'a intregului venitu a fost 128 fl. 75 cr. din carea dupa detragerea speseloru avute a remasu unu venitu curatu de 56 fl. 83 cr. care adaugendu-se catra sum'a de 144 fl. fondulu societátií s'a urcatu la sum'a de 200 fl. 83 cr. adeca dóne sute floreni 83 cr. Cuvinu 2/14 Februaru 1886. — *Teodosiu Motiu*, preotu-presied. *George Serbu*, casariu. *Nicolae Stefu*, invetiatoriu, dirigintele corului.

Concurse.

Pentru deplinirea stațiunii invetiatoresci din **Scro-
niaga**, se escrie concursu pe langa următoarele emoluminte :

- 1., 100 fl. salariu in bani;
- 2., 5. sinice grâu;
- 3., 5. sinice cucuzu;
- 4., 12, orgii de lemne, din cari are a-se incaldi si

scóla; —

- 5., 116- centinarii fênu; si
- 6., cortelu cu gradina.

Doritorii cari voescu se ocupe acestu postu, au se si tramite recursele instruite cu documintele recerute si adresate comitetului parochialu, le subscrisulu inspecto. cerc. de scóle in Totvárád, pana la **15. Martie a. c.**

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **VASILE BELESIU**, m. p. inspect. cerc. de scóle.

—□—

Pentru deplinirea parochiei gr. or. de class'a I. eventualminte de class'a II. din **Belintiu**, — protopresviteratul Belintiuului, — devenite vacanta prin repozarea veteranului parochu Nicolau Grozescu: se escrie concursulu, cu terminu de alegere pe diu'a de **23. Martie. st. v. a. c.**

Emolumintele sânt:

1. Un'a sesiune pamentu aratoriu de 29. jugere,
2. Stol'a indatinata dela 210. numeri de case.

Recurentii au se-si trimita petitiunile ajustate conform prescrieloru Statului organicu, parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu, in Belincz u. p. Kiszetó; si a se presentá in vre-o dumineca ori serbatóre in biseric'a din locu, spre a-si arétá desteritatea in cantari ori cuventari bisericesci.

Este de observatu, cà recurrentii cu calificatiune de class'a II. numai in acelu casu vor fi primiti in candidatia déca nu vor fi recurrenti cu eualificatiune de class'a I.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. CRECIUNESCU**, m. p. prott.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de clas'a II. din **Coste-
iulu mare**, cu fili'a **Costelulu micu**, protopresviteratul Belintiuului — devenita vacanta prin repozarea fostului acolo parochu Stefanu Martinovicu; prin acést'a se escrie concursulu cu terminu de alegere pe diu'a de **9. 21. Martie, a. c.**

Emolumintele sunt:

1. Un'a sesiune parochiala pamentu aratoriu.
2. Stol'a indatinata dela 200, numeri de case.

De sine se intielege, cà in primul anu, beneficiale parochiali de mai sus, se impartu in dóue cu veduv'a preotésa.

Recurentii suntu avisati, recursele lor, ajustate conform prescrieloru Statutului organicu, a le trimite parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu in Belintiu, u. p. Kiszetó, — si a se presentá in biseric'a locala, spre a-si arátá desteritatea in cantari ori cuventari bisericesci.

Comitetulu parochialu gr. or. din Costeiu.

In contielegere cu mine: **G. CRECIUNESCU**, m. p. prott.

—□—

Pentru stațiunea invetiatorésca din **Comun'a S. Sal-
dabajiu**, din Inspectoratul Beinsului se escrie concursu cu terminu de alegere pe **1. 13. Martie a. c.** pe langa următoarele emoluminte :

1. In bani gat'a 120 fl. v. a.
2. Siese stengenii de lemne, si venitele cantorale,

3. Cvatiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a fi alesi la acést'a stațiune au a-si tramite recursele sale adresate Comitetului parochialu subscrisului Inspectoru, — pana la terminulu susu indicatu instruite conformu regulamentului pentru deplinirea Stațiuniloru.

Rabagani 30. Ianuaru 1886.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea: **ELI'A MOGA**, m. p. protopresviterulu Beinsului.

—□—

Comitetulu parochialu din Dieci luandu de basa decisulu V. Consistoriu de dto 19. Sept. 1885. Nr. 3285., prin decisulu seu din 18. Februariu a. c. prin acést'a publica concursu pe stațiunea invetiatorésca din **Dieci**, inspectoratul Iosasielu, — protopresviteratul Buteni; pe langa următoarele emoluminte :

1) In bani gat'a 140 fl. v. a. 2) In bucate grâu, cucuru 10¹/₂ sinici. 3) In lemne 9 stengini. 4) In fênu 140 portiuni. 5) Spese scripturistice 5 fl. v. a. 6) Spese conferentiale 5 fl. v. a. 7) Dela liturgii pentru vii si morti 20 cr. 8) Cvatiru si gradina corespunzetóre. Afara de aceste daca invetiatoriulu betranu Ignatie Bugarinu, va fi pensionatu din fondulu regnicolaru, sau se va mutá in alta stațiune, — alesulu va mai primi inca pensiunea ce se da acestuia adeca: 40 fl. v. a. bani 3¹/₂ sinice grâu, cucuru, 3 stengeni lemne, 60 portiuni fênu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt poftiti a-si instrúa recursele cu tóte documintele corespunzetóre instructiuniloru legali, adresate catra comitetulu parochialu din Dieci, ale trimite per All-Csil in Diecs, subscrisului inspectoru scolaru cercualu, pana in diu'a de **25. Martie a. c.**, cand va fi si alegerea. Recurentii sè se prezenteze in vre-o dumineca para in diu'a de alegere, in sant'a biserica spre a-se face cunoscuti poporului.

Din siedinti'a comitetului parochialu.

Dieci, 18. Februariu 1886.

Georgiu Lups'a, m. p.

presedintele com. par. Inspectoru scol. cercualu.

—□—

Nr. 45. 1886.

Edictu.

Conformu decisului Venerabilelui Consistoriu gr. or. oradanu de datulu 30. Decemvre 1885. Nr. 1189. B., — *Davidu Lustranu*, de religiunea gr. or. din Santmiclausiulu mare serbescu, — carele de 23. de ani si-a parasitu cu necredintia pe soci'a s'a legiuita *Anna Tisza* de confessiune reformata — nascuta in Apátfalva — locuitoare in Oradea-mare, fara de a se sci locul ubicatiunei lui, — prin acést'a e provocatu cà in terminu de trei luni calculatu dela prima publicare a acestui edictu sè se prezenteze inaintea scaunului protopresviteralu alu tractualu Oradea-mare, cà feru matrimonialu de prim'a instantia, càci la din contra, in procesulu divortialu intentatu contr'a lui la forulu amintitu, de soci'a s'a numita mai sus, si in absentia lui se va aduce sentintia meritoriala, conformu §-lui 123. din Regulamentulu pentru procedur'a judecatorésca in cause matrimoniale.

Jac'a (Zsáka) 20. Februariu 1886.

Toma Pacala, m. p.

administratoru protopopescu.

—□—